

Intern kontroll - resultat av granskning 2016 och intern kontrollplan 2017

Ärendet

Kommunledningskontoret konstaterar att samtliga nämnder tagit fram och följt upp interna kontrollplaner för 2016. Planerna grundas på risk- och väsentlighetsanalyser. Av redovisningarna framgår vilka granskningsområden som uppvisar avvikelser. Förslag finns på granskningsområden 2017, men alla är ännu inte beslutade av nämnd.

Kommunledningskontoret kan konstatera att i de flesta fall förekommer inga avvikelser mot kontrollmålen. Många av avvikelserna är av lindrig art. Liksom tidigare år bör de brister som förekommer beträffande avtalsuppföljning och förtroendekänsliga poster, där nolltolerans gäller, tas på största allvar.

Under 2016 har fortsatt utveckling skett av metodiken för intern kontroll och nämnderna kommer successivt övergå till den nya metodiken. Från och med 2017 kommer rapportering av internkontroll att ske i kommunens beslutsstöd Hypergene.

Kommunledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutar godkänna rapport avseende resultat av granskning 2016 och planering av intern kontroll 2017.

Bakgrund

I september 2008 fastställdes riktlinjer för intern kontroll av kommunstyrelsen. Av riktlinjerna framgår att nämnderna i samband med rapportering av verksamhetsberättelsen ska redovisa resultatet av den genomförda interna kontrollen under året. Vidare anges att kommunledningskontoret, baserat på nämndernas redovisning samt resultatet av granskningen av gemensamma områden, ska sammanställa en rapport.

Av riktlinjerna framgår även att kommunledningskontoret ska upprätta en samlad intern kontrollplan för hela kommunen. Denna innehåller nämndernas kontrollplaner samt gemensamma granskningsområden.

I syfte att uppfylla kraven i riktlinjerna enligt ovan redovisas följande avsnitt.

Kommunledningskontorets yttrande

Resultat av genomförd intern kontroll 2016 och interna kontrollplaner för 2017

Nämnderna har i sina verksamhetsberättelser redovisat resultatet av genomförd intern kontroll 2016. Av redovisningarna framgår vilka granskningsområden som uppvisar avvikelser. För varje nämnd finns förslag på interna kontrollplaner för 2017. Planerna grundas på risk- och väsentlighetsanalyser. Av bilaga framgår en sammanställning av nämndernas uppföljning av 2016 och förslag till planer för 2017.

Kommunstyrelsen (kommunledningskontoret)

Kommunstyrelsen har 20 kontrollområden uppdelade utifrån funktioner/avdelningar på kommunledningskontoret.

Kansliavdelningen har 6 kontrollområden . Avvikelse noteras för ett område.

Inga avvikelser:

- Diarieföring. Att handlingar som ska diarieföras inte blir korrekt diarieförda i diariet vilket påverkar sökbarheten.
- Postöppning. Att handlingar blir liggandes för länge i väntan på registrering och att handlingar hamnar hos fel avdelning/förvaltning.
- Utlämnande av allmän handling. Att allmänna offentliga handlingar inte lämnas ut allt inte lämnas ut skyndsamt samt att sekretessbelagd information lämnas ut.
- Avslut av öppna ärenden. Kan ge en skev/felaktig ärendebalans.
- Återlämning av (internt) utlånade akter, avtal m m. Om akterna inte lämnas tillbaka inom rimlig tid finns fisk för att handlingarna kan gå förlorade.

Avvikelse:

- Arkivvård. Att arkivvård inte utförts korrekt. Har inte genomförts under hösten 2016. Ingen åtkomst har funnits till närarkivet p g a sanering och renovering efter vattenskada. Aktiviteten genomförs under våren 2017.

Ekonomiavdelningen (inklusive upphandling) har 6 kontrollområden 2016, varav avvikelser noteras inom 3 områden.

Inga avvikelser:

- Fakturakontroller. Att attest, kontering, belopp, moms m m inte är korrekt samt att attestbehörigheterna inte är korrekta.
- Upphandling. Att LOU inte följs.
- Återkommande fasta arbetsuppgifter. Att arbetsmoment inom processerna för kund- och leverantörsreskontra inte blir utförda.

Avvikelser:

- Representation. Det finns brister vad gäller angivande av bl a syfte, deltagare och program. Under 2017 kommer satsning ske på information för att upphäva bristerna.
- Moms. Att specialreglerna för moms på representationskostnader inte följs. Brister finns i och med att för stort momsavdrag skett. Under 2017 kommer satsning ske på information för att upphäva bristerna.
- Upphandling. Att avtalstroheten brister och att parterna inte följer ställda krav. Finns brister avseende avtal persontransporter, avtal resebyråttjänster samt ramavtal med Staples. Under 2017 kommer satsning ske på information för att upphäva bristerna.

HR (Personal)-avdelningen har 4 kontrollområden 2016. Inga avvikelser noteras.

Inga avvikelser:

- Mötesarvoden. Att utbetalningar av arvoden blir felaktiga.
- Lönerutinen. Att löneutbetalningar blir felaktiga.
- Lönelistor. Att eventuella felaktiga löneutbetalningar inte upptäcks.
- Bisyssla. Att medarbetare har otillåten bisyssla.

IT-avdelningen har 1 kontrollområde 2016. Inga avvikelser noteras.

Inga avvikelser:

- IT Ändringsprocess. Störningar i IT-tjänster, brister i systeminstallation.

Kommunikationsavdelningen har 3 kontrollområden. Inga avvikelser noteras.

Inga avvikelser:

- Information och interna/externa administrativa system som är kopplade från intranätet. Brister i beredskap och rutiner för att underhålla och uppdatera felsidan som visas vid serverstopp.
- Information och e-tjänster på kommunens hemsida. Brister i serverdrift, personalberedskap och rutiner medför att störningar kan uppstå i kommuninvånarnas och anställdas tillgång till information och e-tjänster på kommunens hemsida.
- Publicerad information på kommunens hemsida och intranät. Brister i redaktörernas tillgänglighet och arbetsprioritering då felaktigheter och

avsaknad av information i intern och extern webb rapporteras till ansvarig redaktör.

Internkontrollplanen 2017 för kommunstyrelsen omfattar 24 kontrollområden. Nya områden är uppföljning avtal, regler avseende mutor och representation, konferens, IT driftsprocess, IT servicedeskprocess samt systemförvaltningsprocess.

Tekniska nämnden och fastighetsnämnden

Tekniska kontorets granskning och resultatet av granskningen är identisk för de båda nämnderna. Tekniska nämnden och fastighetsnämnden har 8 kontrollområden 2016. För två kontrollområden noteras avvikelser, ett kontrollområde följs inte upp. Kontrollområdet som inte följs upp avser Kundfakturerering – Att tomställda hyreslägenheter debiteras och periodiseras i rätt period.

Inga avvikelser:

- Upplupna och förutbetalda kostnader/intäkter. Att kostnader eller intäkter ej hänförs till rätt period.
- Slutredovisning av hyresgrundande investering. Hyresdebitering enligt avtal.
- Kostnadsstyrning. Felaktiga kostnader.
- Frånvarorapportering. Kontroll att aviserad frånvaro stämmer med rapporterad frånvaro.
- Delegationsordning. Att delegationsordningen följs.

Avvikelse:

- Representation. Följsamheten till kommunens interna riktlinjer kan förbättras, avsaknad finns dessutom av vissa underlag samt att felaktiga momsavdrag har skett. Under 2017 kommer framtagande av ny rutin samt utbildningsinsatser att ske.
- Inköp. Ej använder gällande avtal. Olika avvikelser har framkommit såsom anlitande av tjänster utan gällande avtal samt otydliga eller obefintliga underlag. Under 2017 kommer framtagande och dokumentation av ny rutin att ske. Utbildningsinsatser kommer dessutom att genomföras.

Internkontrollplan för fastighetsnämnden 2017 omfattar 9 områden. Nya områden är uppföljning av avtal, regler om mutor och representation, direktupphandling, skadeståndshantering, arkivering av handlingar och registrering av avtal. Internkontrollplan för tekniska nämnden 2017 omfattar 11 områden. Nya områden är uppföljning av avtal, regler om mutor och representation, direktupphandling, ledningsrätt, skadeståndshantering, överklagandehänvisning, arkivering av handlingar i akter samt registrering av avtal.

Byggnadsnämnden

Byggnadsnämnden har 7 kontrollområden 2016. Ingen avvikelse noteras.

Inga avvikelser:

- Representation. Redovisning sker inte med syfte och deltagare.
- Inköp. Ramavtal utnyttjas inte trots att det finns.
- Attest. Beslutsattestant attesterar inte egna kostnader.
- Beslut. Beslut fattas inte utan delegation från nämnden.
- Fakturering. Fakturering sker inte enligt fastställd taxa på grund av mänsklig faktor, fakturering sker inte enligt fastställd taxa på grund av oegentligheter.
- Delegationsordning. Delegationsordningen är inte aktuell med avseende på laghänvisningar.
- Arkivering. Handlingar i akten överensstämmer inte med handlingar i ärendehanteringssystemet.

Intern kontrollplan 2017 omfattar 6 kontrollområden. Nya områden är upphandling, registrering av beslut samt information.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har 6 kontrollområden 2016. Ingen avvikelse noteras.

Inga avvikelser:

- Representation. Redovisning sker inte med syfte och deltagare.
- Inköp. Ramavtal utnyttjas inte trots att sådana finns.
- Attest. Beslutsattestant attesterar inte egna kostnader.
- Fakturering. Uppdrag faktureras inte på grund av mänsklig faktor eller oegentligheter.
- Beslut. Beslut fattas inte i enlighet med delegationsordningen.
- Arkivering. Att handlingar i akten för avslutade ärenden inte överensstämmer med registrerade handlingar i ärendehanteringssystemet.

Intern kontrollplan 2017 omfattar 8 kontrollområden. Nya områden är avtal, planerad tillsyn och kontroll, registrering av beslut samt information.

Socialnämnden

Socialnämnden har 10 kontrollområden 2016 varav avvikelser noterats för 7.

Inga avvikelser:

- Äldreomsorg. Biståndsbeslut – 100 % giltiga pågående biståndsbeslut.
- Äldreomsorg. Genomförandeplaner – aktuell genomförandeplan ska finnas i akten för samtliga brukare.

- Ekonomiskt bistånd. Säkerställa att klienter med försörjningsstöd får rätt bistånd utbetalt.

Avvikelser:

- Handläggningstider inom familjeavdelningen. All handläggning ska hållas inom lagstadgad tid. Förlängningsbeslut saknas för 5 ärenden, 4 första halvåret och 1 sista halvåret. Handlingsplan finns upprättad.
- Biståndsbeslut familj. 100 % giltiga pågående biståndsbeslut. Ett stort antal insatser som förlängts saknar pågående beslut. Handlingsplan finns upprättad.
- Ekonomiskt bistånd. Aktuell genomförandeplan ska finnas i akten för samtliga brukare. Det finns stora avvikelser mot uppsatt kontrollmål. Handlingsplan finns upprättad.
- Biståndsbeslut LSS. Uppföljning av beslut vid behov och minst en gång per år. Av de granskade besluten är 75 % uppföljda under det senaste året.
- Genomförandeplaner daglig verksamhet LSS. Aktuell genomförandeplan ska finnas i akten för samtliga brukare. Det finns stora avvikelser mot denna kontrollpunkt. Handlingsplan finns upprättad.
- Socialpsykiatri. Aktuell genomförandeplan ska finnas i akten för samtliga brukare. Det finns stora avvikelser mot uppsatt kontrollmål. Handlingsplan finns upprättad.
- Missbruk. Aktuell genomförandeplan ska finnas i akten för samtliga brukare. Det finns stora avvikelser mot uppsatt kontroll vid samtliga uppföljningar utom för kvartal 1. Handlingsplan finns upprättad.

I intern kontrollplan för 2017 finns 11 kontrollområden. Nya områden är uppföljning av avtal samt regler avseende mutor och representation.

Utbildningsnämnden

Nämnden har 6 kontrollområden, varav avvikelse noteras för 4 områden. För ett kontrollområde har inte fullständig kontroll skett. Detta avser Mottagande av nyanlända elever. Inom detta område behöver introduktionsprogrammet språk följas upp mer samt att processen för modersmålsundervisning och studiehandledning behöver undersökas mer noggrant.

Inga avvikelser:

- Representation. Att kommunens medel används för otillåten representation, avvikelse från interna riktlinjer.

Avvikelser:

- Skolpliktsbevakning. Eleven är hemma från skolan. En fortsatt prioritet av frågan och en löpande uppföljning sker 2017 bl a genom ökat samarbete med andra förvaltningar (främst socialförvaltningen) samt ett försök att tidigt fånga upp om rutinerna för elevers frånvaro på skolorna är tydliga.

- Aktivitetsansvar för ungdomar 16-20 år. Ungdomen får ingen slutförd gymnasieutbildning och sämre förutsättningar i livet. Fortsatt utveckling av arbetet med rapportering i IT-stödet, fortsatt stöd med att kontakta ungdomar samt att kommunen behöver skapa en fungerade organisation som tar över ansvaret då ungdomen blir 20 år.
- Signaler på ekonomisk obalans. Kontroll om enheter (fristående förskolor och skolor) är på väg mot ekonomiskt obestånd. Arbeta med kontrollrutiner har skapats 2016 och fortsätter 2017 med syfte att kvalitetssäkra processen så att samtliga förskolor och skolor omfattas av undersökningen.
- Kvalitetskontroll och tillsyn av förskola. Kontroll av att barnen ges förutsättningar att utvecklas mot läroplanens mål samt eventuella risker för barnets fysiska säkerhet. Framöver måste kapacitet säkerställas för att göra en aktiv tillsyn som bland annat syftar till att verksamheten håller en hög kvalitet och är en säker miljö för barn och personal.

Den interna kontrollen 2017 omfattar 11 områden. 6 av dessa områden är nya; uppföljning av avtal, regler om mutor och representation, leverantörsfakturor, kvalitetsuppföljning av skolornas resultat, modersmålsundervisning/studiehandledning samt delegationsordning.

Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämnden har 8 kontrollområden 2016 varav avvikelser noterats för 4.

Inga avvikelser:

- Utbetalning bidrag till fristående musikskolor. Processen sårbarhet vid personalomsättning.
- Utbetalning bidrag till kulturföreningar. Processen sårbarhet vid personalomsättning.
- Säkerhetskontroll av sjöisar. Att personal kommer till skada vid plogning av sjöisar.
- Systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM). Att personal kommer till skada genom hot och våld på arbetsplatsen.

Avvikelse:

- Systematiskt brandskyddsarbete (SBA). Risk: Att deltagare vid större arrangemang skadas till följd av rök- eller brandutveckling. Vid uthyrning av lokaler bör förtydligande ske till föreningar och andra att de har skyldighet att informera sin personal. Det finns även en risk att man glömmer bort att informera om brand- och säkerhetsföreskrifter vid förvaltningens "egna" arrangemang. Det är en brist att man måste larma själv och att larm ej per automatik går till brandkåren, detta framgår inte i information. Åtgärder är att tydliggöra information i samband med hyresavtal samt att Tekniska kon-

toret ska kontaktas angående förbättring av utrymningsplan samt eventuellt automatiskt brandlarm till brandkåren.

- Nyckel-/låsrutiner vid idrottshallar. Processen sårbarhet vid personalomsättning. Sammanställning över hallar och gymnastiksalar med beskrivning av respektive låssystem har skett. Denna bör kompletteras med tydligare rutin för respektive hall/sal vad gäller nyckelutlämning vilket sker under 2017.
- Uthyrning av lokaler. Att hyresgästen inte informeras om gällande brand- och säkerhetsrutiner. Förbättringsåtgärder är att säkerställa utrymningsplaner i de gymnastiksalar och hallar som hyrs av skolorna samt att tydliggöra skyldigheten att informera om gällande brandskydd och utrymning i de fall utkvitterad nyckel lämnas över till annan ledare/vikarie.
- Ensamarbete i barn- och ungdomsverksamhet. Att deltagande barn och ungdomar utsätts för kränkningar av varandra. Handlingsplaner kommer att aktualiseras under 2017.

Den interna kontrollen 2017 omfattar 7 områden. Nya områden är uppföljning av avtal, regler om mutor och representation samt statsbidrag.

Produktionsutskottet

Produktionsutskottet har 3 kontrollområden 2016 varav avvikelser noterats för samtliga.

Avvikelser:

- Representation. Bristfälliga underlag, deltagarlista och syfte saknas som bilagor till faktura/kvitto, anställd följer inte kommunens representationspolicy. Vissa brister förekommer vad gäller att korrekt momsavdrag skett. Det rör sig om mindre belopp, men en genomgång och utbildning i momshantering kommer att ske under våren 2017 för chefer och administratörer.
- Avtalstrohet inom livsmedelsområdet. Lojaliteten mot upphandlade leverantörer bedöms som hög, men det förekommer inköp av ej upphandlade livsmedel. Inköpen hos andra än de ramavtalsupphandlade leverantörerna utgör ca 4 % av de totala livsmedelsinköpen. Bedömning görs att den obligatoriska kontakten med upphandlingsenheten, som även ska dokumenteras, då inköp av vara eller tjänst utanför ramavtal ska göras, i stor utsträckning saknas. Under 2017 är ambitionen att göra bättre upphandlingar så att fler varor som handlas av verksamheterna hamnar bland de varor som upphandlas. Mer information kommer också att lämnas om att ta kontakt med upphandlingsenheten innan köp sker utanför ramavtal.
- Systematiskt brandskyddsarbete (SBA). Bedömning görs att verksamheterna bedriver ett systematiskt brandskyddsarbete enligt kommunens standard. Alla verksamheter dokumenterar dock inte ännu

arbetet i det webbaserade datasystemet B4Fire som ska användas. Ändring kommer dock att ske från och med början av 2017.

- En kontroll kommer att ske under 2017 att alla verksamheter som ännu inte använder B4Fire kommer in där.

Den interna kontrollen 2017 omfattar 5 områden. Nya områden är uppföljning av avtal samt regler om mutor och representation.

För kommunen gemensamt granskningsområde

Under året har samtliga förvaltningar i uppdrag att genomföra stickprov via kontroll av de fakturor som avser förtroendekänsliga poster.

Noteringar har skett avseende området representation ovan för respektive styrelse/nämnd. Socialnämnden har genomfört kontinuerliga uppföljningar och kontroller under året, men detta har inte dokumenterats, området saknas därför i uppföljningen för 2016.

Intern kontroll 2017

Styrelse, nämnder och produktionsutskott kommer att anta interna kontrollplaner för 2017 under mars månad 2017. Byggnadsnämnden fastställde dock sin internkontrollplan redan den 22 februari 2017.

Av bilaga framgår en sammanställning av de interna kontrollplanerna 2017.

Kommunledningskontorets bedömning av den interna kontrollen

Kommunledningskontoret konstaterar att styrelse, nämnder och produktionsutskott tagit fram och följt upp interna kontrollplaner för 2016. Förslag finns för planer 2017 dock är alla ännu inte beslutade av nämnd.

Det är positivt att flera nämnder arbetar aktivt med sina kontrollplaner genom att kontrollpunkter utgår när resultatet förbättrats och att nya kontrollområden tillkommer där brister befaras. Det är av vikt att områden väljs ut utifrån väsentlighet och risk. Kontrollområden kan med fördel vara knutna till verksamhetens målsättningar. I den mån revisionens granskningsrapporter pekar på områden där den interna kontrollen brister ska dessa beaktas i val av kontrollområden.

Kommunledningskontoret kan konstatera att i flertalet fall förekommer inga avvikelser mot kontrollmålen. Många av avvikelser är av lindrig art. De brister som tidigare funnits och som fortfarande förekommer beträffande avtalsuppföljning och förtroendekänsliga poster, där nolltolerans gäller, bör dock tas på största allvar.

Under 2016 har arbetet med metodiken vad gäller utvecklingen av den interna kontrollen fortsatt. Nämnderna kommer successivt övergå till den nya metodiken. Det initiala arbetet sker genom att varje verksamhet tar fram en

bruttolista på riskområden som sedan analyseras och sorteras in i kontrollområden för ekonomi, verksamhet och administration. Bedömning av sannolikhet och konsekvens redovisas i ett plotterdiagram.

Från år 2017 kommer arbetet med den interna kontrollen att dokumenteras i systemet Hypergene.

Åsa Heribertson
Kommundirektör

Cecilia von Sydow
Ekonomichef

Bilagor:

1. Uppföljning av interna kontrollplaner 2016
2. Interna kontrollplaner 2017

Exp:
Samtliga nämnder
Revisorerna